

חסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת נח

למה לכבד הורים בכלל?

מה מניע אנשים להביא ילדים לעולם? האם ההורים שלי באמת רצו אותי? נקודת מבט חדשה על סיפור בני נח ועל מצוות כיבוד הורים

התורה מספרת בפרשתנו, שלאחר שנח יצא מהתיבה הוא שתה יין והשתכר ושכב מגולה באוהל. בנו חם ראה את ערוות אביו, ובמקום להקפיד על כבודו של אביו ולכסות אותו, הלך לספר זאת לשני אחיו, שם ויפת, על מנת לפרסם את קלונו של אביו. לעומת זאת שני אחיו הקפידו על כבוד אביהם, וכיסו אותו תוך כדי שהם הולכים אחורנית, ולא רואים את ערוותו. כאשר נח התעורר משכרותו, ונודע לו על מעשיהם של בניו, הוא קילל את חם, ובירך את שם ויפת.

חם מדגיש את התאוות

כאשר האדם שיכור הוא מאבד את הדעת, וממילא התאוות שלו נעשות גלויות ומודגשות יותר. בכך שחם לא מכסה את אביו, אלא הולך לספר זאת לשני אחיו, הוא מגלה שהוא נהנה לחשוב שהאופי האמיתי של האדם מתגלה דווקא כאשר הוא שיכור, ולא מרסן את עצמו על ידי השכל. כלומר חם חושב שעיקר מה שמודגש אצל האדם זה התאוות שלו, אלא שבדרך כלל האדם מתאמץ להסתיר זאת, ורק בזמן של שכרות מתגלה האדם כפי שהוא באמת. לפי התפיסה של חם, אבא שלו הוליד אותו בעיקר בגלל תאוות, ולא בגלל שהוא רצה ליצור קשר ולהקים משפחה, וחם נהנה לומר זאת ולפרסם זאת.

לחם היה חשוב להדגיש שאבא שלו הוליד אותו בגלל תאוות, ולא בגלל שהוא אוהב אותו ורוצה להקים משפחה ולהוליד ילדים. שכן כך גם חם עצמו יוכל לממש את התאוות ואת האנוכיות שלו, ולחוש בנח עם כך, שהרי זה גם מה שאבא שלו עשה.

כלומר התפיסה של חם בעצם מחזירה את העולם לתקופה שלפני המבול, שבה האדם התעסק עם היצר שלו וסיפק אותו, וכתוצאה מכך האדם חשב שאין טעם לחיים, ולא היה מודע לכך שה' רוצה שהאדם יחיה וירצה לחיות.

תפיסה זו הובילה לכך שגם ה' הרגיש שאין טעם לעולם שברא, וכמו שאומרת התורה: "וַיִּנָּחֵם
יְהוָה כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאֶרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֶל לְבוֹ".

שם ויפת מדגישים את הרצון להוליד ילדים

לעומת זאת כאשר שם ויפת כבדו את אביהם, וכסו אותו ולא ראו את ערוותו, הם הדגישו וייקרו את הרצון של אבא שלהם להוליד אותם, ולא התייחסו לתאוות כדבר עיקרי.

כלומר כיבוד הורים הוא לא לחשוב שההורים הולידו את האדם בגלל התאוות שלהם, אלא בגלל שהם אהבו ורצו את הילדים שלהם. לכל אחד יש תאוות, אבל ההורים יכלו לספק את התאוות שלהם בכל מיני דרכים, והם בחרו דווקא להקים משפחה ולהוליד ילדים, והבחירה הזו של ההורים גרמה שיוולדו הילדים. על הילדים לכבד את ההורים, כלומר לא לתפוס את התאוות של ההורים שלהם כדבר העיקרי שהוליד אותם, אלא את הבחירה והרצון של ההורים להוליד אותם כדבר העיקרי.

אם האדם ידגיש את התאוות של ההורים שלו, הוא בעצם יחשוב שרק בגלל ההורים שלו רצו ליהנות, היה עליו לבוא לעולם. כלומר לא רק שהוא לא יחוש שהוא חי כי רצו בו, אלא הוא גם ירגיש שהחיים הללו לא נעימים, כיוון שהם נכפו עליו לצורך הנאה של אנשים אחרים.

אם האדם יחוש שהוא חי כי מישהו ניצל אותו בשביל ליהנות, האדם יתייחס כך גם לחיים שלו. הוא לא יתפוס את החיים כרצון של ה' ושל ההורים שהאדם יחיה וירצה לחיות, אלא יתפוס את החיים כמקום שבו עליו לנצל את סביבתו על מנת להגיע למקסימום של הנאה, כפי שנראה לו שההורים שלו התייחסו כלפיו.

לעומת זאת כאשר האדם מכבד את ההורים שלו, הוא לא מדגיש את התאוות של ההורים שלו, אלא את הרצון שלהם להיות בקשר. אפילו אם בקשר של ההורים שלו התאוות היו מודגשות, בתוך התאוות היה טמון רצון וחשק להיות בקשר, ועל האדם לשים לב לרצון של ההורים שלו להיות בקשר ולהקים משפחה, שכן מהרצון הזה הוא נולד, ולא להתייחס לתאוות כעיקר המניע לקשר בין ההורים שלו.

ה' ברא את היצר כדי שיהיה כלי לקשר בין האיש והאשה, ולא להיפך, וכך על האדם להתייחס לקשר בין ההורים שלו, שהתאוות שהיו בקשר הזה על מנת ליצור את הקשר, ולא לחשוב שהקשר ביניהם נועד בשביל התאוות.

כיבוד הורים מגלה את הרצון של ה'

הרצון של ההורים להיות בקשר ולהקים משפחה, משקף את הרצון של ה' שהאדם יחיה וירצה לחיות. לכן כאשר האדם מייקר ומכבד את הרצון של ההורים שלו להיות בקשר ולהקים משפחה, הוא יכול לשים לב ולהיות מודע, לרצון של ה' שהוא יחיה, והוא לא יחוש שהוא חי סתם, רק בגלל שמישהו אחר רצה ליהנות.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

